

Lekenpreek gehouden op zondag 4 december 2022 in de Stevenskerk in Nijmegen, tijdens een oecumenische viering georganiseerd door het stadspastoraat.

Gast spreker: prof. dr. Maria van den Muijsenbergh, Radboud Universiteit Nijmegen.

Goedemorgen allemaal,

Wat een **bijzonder verhaal**, in al zijn eenvoud: Maria blijkt **ongepland zwanger**, snapt het niet en het komt niet goed uit want ze is arm en heeft geen man – maar ze protesteert niet, ze zoekt geen oplossing, maar **vertrouwt op God**, dat het goed is.

Wat vindt u van haar? Bewondert u haar om haar acceptatievermogen? Of irriteert u haar fatalistische houding, het maar laten gebeuren? **Hoe anders gaan wij tegenwoordig** om met de zaken die ons overkomen: we proberen ze op te lossen, iemand de schuld ervan te geven, en als we het echt niet snappen een commissie van wijze mensen in te stellen die het moeten verklaren en oplossen. **We leven in de illusie van de maakbare samenleving.**

Maar **is ons leven wel zo planbaar** en maakbaar? Overkomt ons allen niet geregeld iets waar we niets aan kunnen doen, niet om gevraagd hebben maar wel mee moeten leren leven?

Ik **ben huisarts, of liever gezegd straatdokter**: mijn patienten hebben geen thuis, geen huis en vaak zelfs geen dak boven hun hoofd. Daar **kiezen ze niet voor**, daartoe heeft het leven hen gedwongen: opgegroeid in een gezin met weinig liefde, van pleeggezin naar pleeggezin, of geboren met een psychische kwetsbaarheid waardoor de maatschappij en andere mensen te ingewikkeld of teveel zijn. Gevlucht vanwege oorlog of armoede en in Nederland buiten de boot gevallen. Of gewoon pech gehad als ZZper en failliet gegaan, gescheiden en op straat beland. **Allemaal verschillende mensen**, allemaal met een eigen verhaal maar vaak met 1 overeenkomst: **vastgelopen in de bureaucratie** van onze maatschappij, een maatschappij **die gelooft in maakbaarheid**, in eigen schuld, in eigen regie – in mensen in hokjes plaatsen en voor dat hokje een voorziening maken. Heb je een depressie? Dan mag je naar de GGZ, maar alleen als je niet verslaafd bent, en als je voor je eerste afspraak een lange vragenlijst hebt ingevuld. Kom je twee keer niet opdagen, dan ben je niet gemotiveerd. Maar laten mensen met een ernstige depressie nu juist moeite hebben met uit

hun bed komen, zijn die vragenlijsten veel te ingewikkeld en heb je ook als je verslaafd bent hulp nodig bij een depressie.

Het aantal dakloze mensen neemt toe, de armoede neemt toe. Mensen vinden **geen gehoor** als ze energiebedrijven bellen, worden verwezen naar websites als ze een probleem hebben en raken verstrikt in onbegrijpelijke regels. Bij de huisarts mag je maar 1 probleem aankaarten. Geen wonder dat zoveel mensen geen vertrouwen meer hebben in de overheid, in hulpverleners, in elkaar.

Vertrouwen, dat is het sleutelwoord. En dan zijn we terug bij Maria, en haar vertrouwen op God. Dat is de les die dit verhaal mij leert: het belang van vertrouwen. Net als Maria kunnen we vaak niet kiezen wat ons overkomt. Maar we kunnen wél kiezen hoe we omgaan met wat er op ons pad komt. En we kunnen wel kiezen hoe we omgaan met anderen die meer pech hebben gehad in het leven dan wij. Zoals Maria, zo zouden wij allemaal willen vertrouwen dat het goed komt. Maar hoe moet dat vertrouwen? Op wie kun je vertrouwen? Is dat niet naïef? Vertrouwen dat het goed komt betekent voor mij niet dat de ziekte ineens geneest, dat er geen oorlog meer zal zijn, dat we de jackpot winnen. **Vertrouwen betekent het vaste geloof dat je er niet alleen voor staat; dat je kracht naar kruis zult krijgen, dat er altijd wel een ander mens is die jou wil helpen je last te dragen of te verminderen.**

Het gaat om **vertrouwen in jezelf en in de ander**. We weten uit onderzoek hoe ongelooflijk belangrijk zelfvertrouwen is voor een goede gezondheid en voor de kans dat de dingen lukken in je leven. Daarvoor moet je in de eerste plaats zelf vinden dat je de moeite waard bent. Veel mensen die ik zie zijn zo beschadigd dat zij dit vertrouwen niet meer hebben. Ze hebben ook vaak meegemaakt dat anderen hen het gevoel gaven dat ze niks waard waren. **Onze maatschappij lijkt uit te gaan van wantrouwen:** of het nu gaat om een uitkering of een voorziening. Dit leidt tot absurde zaken zoals dat ik elke twee jaar opnieuw een briefje moet schrijven voor de verzekering dat het geamputeerde been nog steeds niet is aangegroeid en de patient dus nog steeds een prothese nodig heeft.

Wij kunnen allemaal, wat onze positie in de maatschappij ook is wél iets doen om de ander dat gevoel te geven dat hij de moeite waard is. Als je goed kijkt en luistert zie je in elke persoon iets bijzonders, een eigen talent. Mijn patienten hebben soms geen schone kleren omdat ze op straat leven, een kapot gebit omdat ze geen tandarts kunnen betalen,

sjouwen hun hele hebben houden mee in een grote tas, en een rugzak met al hun problemen en nare ervaringen. **Maar als ik met hen praat, dan zie ik niet de vuilheid, de angst, de onvolkomenheden maar stuk voor stuk mooie mensen, met een verhaal -met hún verhaal en levenswijsheid.** De een maakt gedichten, de ander beschrijft mij de pracht van een zonsopgang boven de Waal die hij uit zijn tentje ziet, de derde legt mij uit hoe je moet vissen en weer een ander speelt prachtig viool. Zij zijn, wij zijn allemaal andere mensen, met andere problemen; we maken allemaal soms foute beslissingen, maar we hebben allemaal **twee dingen gemeen. We zijn allemaal mens, geboren door het wonder van het leven en allemaal hunkerend naar liefde, blij met een aardig woord en vriendelijk gebaar.**

Leven en liefde – we begrijpen niet precies wat het is en waar het vandaan komt – Het wonder van het leven en de liefde noem ik God; het voorbeeld hoe we liefde tastbaar kunnen maken heeft Maria en haar zoon Jezus ons gegeven. Van hem kunnen we leren dat élk mens onze liefde en aandacht verdient: de melaatse, de sukkel, de zondaar. En dat iedereen een tweede kans verdient, en een derde en een vierde...

Durf te vertrouwen in uzelf, in de ander. Geef mensen dus uw vertrouwen en uw aandacht en liefde. **Durf af te wijken** van de regels, als die niet passen bij de persoon. Kijk naar de mens voor u en doe wat u denkt dat goed voor hem is. Ga in principe uit van het goede, - en ben niet te zeer teleurgesteld als natuurlijk dat af en toe niet klopt.

Geef de dakloze persoon bij de Albert Heijn niet alleen een euro, maar ook uw aandacht – maak een praatje. Laat elk mens weten dat hij de moeite waard is om te vertrouwen, en geef elkaar steeds weer opnieuw een kans.

Zo bieden we lichtpuntjes in het donker, gaan we samen op weg naar het licht van Kerstmis, naar de geboorte van dat kind waarin Maria alle vertrouwen had, maken we met ons allen de wereld een beetje mooier, waarin voor iedereen een plaats is om zich gezien en gewaardeerd te weten, om zich thuis te voelen. Amen